

T Í M A R I T
=====

Félags íslenskra hjúkrunarkvenna.

RITSTJÖRN:

Kristjana Guðmundsdóttir, Vilborg Stefánsdóttir,
Sigríður Bachmann.

Nr. 3.

Nóv. 1933.

9. árg.
=====

GAMLAR PERLUR

ÁTTA STUNDA VINNUDAGUR HJÚKRUNARKVENNA

Sigríður Eiríksdóttir

ÞAÐ KANN nú ekki að koma á óvart þegar gluggað er í gömul tölublöð Tímarits Félags íslenskra hjúkrunarkvenna að grein eftir frú Sigríði Eiríksdóttur hjúkrunarkonu reki á fjörur manns. Athygli vakti grein sem hún skrifaði um baráttu hjúkrunarkvenna um átta stunda vinnudag í þriðja tölublaði frá 1933. Víðast á Norðurlöndum var unnið að styttingu vinnudagsins á fjórða áratugnum en hér á landi unnu þær að meðaltali 10-11 klukkustunda vinnudag. Í viðtali við hana í Vísi á árinu 1939 ítrekar hún að ekkert hafi verið aðhafst í því að stytta vinnudaginn en þá höfðu Norðmenn lögfest átta stunda vinnudag. Frú Sigríður, sem var formaður Félags íslenskra hjúkrunarkvenna í 36 ár, vann að hvers konar réttlætismálum hjúkrunarkvenna og var formaður í Samvinnu hjúkrunarkvenna á Norðurlöndum.

Á fundum Alþjóðasambands hjúkrunarkvenna í sumar í aðalráði Sambandsins Grand Council, var eitt umræðuefni, sem raunar oft hefir verið tekið til umræðu áður, bæði innan Alþjóðasambandsins og

einnig innan Norrænu Samvinnunnar. Þetta umræðuefni var 8 stunda vinnudagur hjúkrunarkvenna.

Um allan heim er nú háð barátta á milli nýja og gamla tímans, báðar stefnur eru frá sjónarmiði margra gætinna

brautryðjenda innan þjóðfélaganna, öfgafullar, frá sjónarmiði þeirra, sem óska hægfare og skynsamlegra breytinga frá því sem var, umbóta án byltinga, sem oft leiða eyðileggingu í kjölfar sitt, svo hæpið er hvort ávinningur hlýst af. Hjúkrunarkvennastéttirnar hafa ekki fremur en aðrir farið varhluta af þessu hafróti, enda eðlilegt, þar sem starfsvið þeirra eykst og þróast ár frá ári. Þar kennir því stórfelldra breytinga, og munu flestar vera til batnaðar, enda þótt ennþá séu hjúkrunarkonurnar umluktar múr af gömlum erfikenningum, sem erfitt virðist að rjúfa. Það sjálfsgöða álit, sem til skamms tíma hefir ríkt

um heim allan, að konur, sem gera hjúkrunarstörf að atvinnu sinni, eigi að mestu leyti að slíta öllu sambandi við umheiminn, hefir haft það í för með sér, að hjúkrunarkonur hafa haft og hafa enn óhæfilega langan vinnudag, allt frá 10 stundum og upp í 13 stundir á dag. Líklega munu engin takmörk vera fyrir því, hvað hjúkrunarkonum er sums staðar ætlað að vinna með eða án lítillar hvíldar. Það er því eðlilegt, að hugmyndin um það að stytta vinnudag hjúkrunarkvenna niður í 8 stundir á dag, hafi mætt miklum mótþróa og skilningsleysi fólks, og þá aðallega hjá þeim, sem eru ráðamenn hjúkrunarkvenna,

Félagsgætt 23. júní 1939. VÍSIR

Viðtal við frú Sigríði Eiríksdóttur:

**Fjölsótt hjúkrunarkvenna-
mót verður haldið hér í
Reykjavík í lok næsta
mánaðar.**

Stavangerfjord kemur hingað
með hina erlendu gesti.

Í Noregi ganga hinn 1. júlí n. k. ný lög í gildi, sem ákveða að vinnutími hjúkrunarkvenna, sem vinna á vegum ríkis eða bæjarfélags, skuli vera 8 stundir á degi, og mun Noregur vera kominn lengst í þessu efni, með því að bein löggjöf hefir verið um það sett. Þetta mál skiftir okkur hinar íslensku hjúkrunarkonur mjög, enda hefir það verið ofarlega á baugi í félagi okkar nú um nokkurt skeið, og Ísland er eina landið, þar sem ekki er að einhverju leyti byrjað á styttingu vinnutímans.

þ.e. læknum og stjórnvöldum. Ber þar margt til, og vil ég hér aðeins drepa á aðalatriðin, sem mestum mótþróa hafa valdið.

Eitt hið þýðingarmesta er það, hversu stytting á vinnutíma

Það sjálfsagða álit, sem til skamms tíma hefir ríkt um heim allan, að konur, sem gera hjúkrunarstörf að atvinnu sinni, eigi að mestu leyti að slíta öllu sambandi við umheiminn, hefir haft það í för með sér, að hjúkr-unarkonur hafa haft og hafa enn óhæfilega langan vinnudag, allt frá 10 stund-um og upp í 13 stundir á dag.

hjúkr-unarkvenna hefir aukinn kostnað í för með sér og mun mótstaða stjórnvaldanna aðallega vera byggð á þessu atriði. Það gefur að skilja að stytting á vinnutíma hjúkr-unarkvenna á talsvert stórri stofnun leiðir af sér aukningu á starfsliði og þar með kostnað. Nú er það samt svo, að við lifum á öld mannúðar og leit eftir betri og hagkvæmari skilyrð-um hinna vinnandi stétta í heim-inum. Nálega hver stétt myndar með sér félagsskap, einmitt í þeim tilgangi að fullkomna sem mest starf sitt og um leið leitast við að gera hinum starfandi stéttum lífið þess virði að lifa því, skapa ánægju við starfið og drepa

þá ánaud, sem fyrrum ríkti meðal vinnulýðs landanna, og sem oft gerði hann að óánægðum þrælum, sem ekkert sáu í starfi sínu annað en að nauðugur viljugur yrði hann að vinna til þess að hafa ofan af fyrir sér. Ég geri ráð fyrir, að fyrr meir hafi þessi hugsun ekki gert vart við sig nema hjá minnstum hluta starfandi hjúkr-unarkvenna í heiminum, en þess ber að gæta, að þá var hjúkr-unarstarfinu að mestu leyti haldið uppi af reglusysturum, sem vegna trúarbragða sinna, höfðu tekist á hendur líknarstarfsemi, m.a. við sjúkrahjúkr-un. Þá var margþætt starf nútíma sjúkrahjúkr-unar með öllu óþekkt, hjúkr-un þessara systra náði nær eingöngu til styrjalda og dauðsjúkra.

Nú er öldin önnur. Starfsvið sjúkrahjúkr-unar verður víðtækara með ári hverju, allt frá spítalahjúkr-un (sem gerir margfalt meiri kröfur til iðkenda sinna en fyrr) og til berklavarnar – barnaverndar – lögreglu – skóla – og alls konar eftirlitsstarfsemi. Reglusystur fer óðum þverrandi í heiminum, en í stað þeirra rísa upp öflugar

hjúkrunarkvennastéttir með skipulögðu hjúkrunarnámi, mikils og kostnaðarsams undirbúnings undir lífsstarfið. Miklar kröfur eru gerðar og ber að gera til hverrar hjúkrunarkonu, hún á að gefa mikið, og kem ég þá að þeirri spurningu, hvað fær hjúkrunarkonan í staðinn fyrir starf sitt og hvaða kröfur getur hún aftur gert til þjóðfélagsins fyrir það starf, sem hún innir af hendi? Víðast hvar eru hjúkrunarkonur mjög lágt launaðar, í hlutfalli til þeirra krafa, sem gerðar eru

til þeirra, og lítið er skeytt um að stytta vinnudag þeirra svo að þeim sé gefinn kostur á að framhaldsmennta sig í starfinu. Til þess þurfa þær að nota síðkvöld og nætur. Flestar hjúkrunarkonur, með núverandi starfstílhögun, munu vera útslitnar um 55 ára aldur, en geta þær þá sest í helgan stein og notið hvíldar? Ekki hér á landi, þar sem ekki er séð fyrir hinum lítilfjörlegasta ellistyrk

Miklar kröfur eru gerðar og ber að gera til hverrar hjúkrunarkonu, hún á að gefa mikið, og kem ég þá að þeirri spurningu, hvað fær hjúkrunarkonan í staðinn fyrir starf sitt og hvaða kröfur getur hún aftur gert til þjóðfélagsins fyrir það starf, sem hún innir af hendi?

þeim til handa, og stöndum við þar langt að baki öðrum menntuðum þjóðum.

Annað atriði er það, sem vakið hefir einna mestan mótþróa á styttingu vinnutíma hjúkrunarkvenna, og kemur aðallega frá læknum, og er því þungur á metaskálunum. Eins og kunnugt er, er nú bæði hér á landi og víðast annars staðar, aðeins tvískiptar vaktir á spítölum, þ.e. daghjúkrunarkona og næturhjúkrunarkona. Daghjúkrunarkonan hefir venjulega 2 klukkustunda frí, en næturhjúkrunarkonan stendur þar ver að vígi, að hún má ekki yfirgefa deildina frá kvöldi til morguns. Næturvaktir hér á landi munu, eftir því sem ég best veit, aldrei vinna undir 11 stundir á sólarhring án hvíldar og oft 12. Þar sem 8 stunda vinnudagur kemst í framkvæmd verður að skipta vöktum annað hvort í þrennt, eða jafna þeim niður á annan hátt, og hafa margir læknar ekki geta fallist á að það sé heppilegt. Telja þeir sjúklingana muni líða undir þessari sífelldu skiptingu, þeir vilja helst hafa þá hjúkrunarkonu, sem þeir hafa vanist og sem minnstar skiptingar. Reynsla sú,

sem þegar hefir komið í ljós á þeim spítölum, sem 8 klukkustunda skiptingin hefur verið framkvæmd, hefir leitt hið gagnstæða í ljós.

Sjúklingarnir eru mun ánægðari, því greinilega lýsir sér, að hjúkrunarkonurnar með þessu fyrirkomulagi eru óþreyttari, glaðlyndari, þýðari í viðmóti, störfin ganga betur og ekki ber frekar á losi á deildinni en áður, nema síður sé.

Sjúklingarnir eru mun ánægðari, því greinilega lýsir sér, að hjúkrunarkonurnar með þessu fyrirkomulagi eru óþreyttari, glaðlyndari, þýðari í viðmóti, störfin ganga betur og ekki ber frekar á losi á deildinni en áður, nema síður sé. Hjúkrunarkonan verður ekki eins einhliða og áður, hún hefir tíma til hvíldar, til þess að lesa góðar bækur, kynnast sönglist og koma dálítið út á meðal fólks. Í stuttu máli, allt lífsviðhorf hennar verður víðtækara og á þann hátt færist

hún nær sjúklingunum, sem hún hjúkrar.

Viðá er nú farið að íhuga alvarlega hugmyndina um 8 stunda vinnudag hjúkrunarkvenna. Í Ameríku munu margar stofnanir hafa hrint málinu í framkvæmd og þá með mismunandi móti. Skiptingarnar eru ekki alltaf eftir röð, sem ég þó hefði talið heppilegast, bæði fyrir sjúklingana og hjúkrunarlið. Í Hollandi eru þegar miklar breytingar komnar á með styttn vinnudag og í Danmörku er tíðrætt um þetta mál. Þar sem reynslan hefir sýnt ágætan árangur í þessu efni, er aðalfyrirstaðan nú fjárhagsörðugleikarnir, en fjárlækning til stofnana, sem koma í framkvæmd 8 stunda vinnudegi, er óhjákvæmileg.

Í Brussel er nýr stór spítali, Hôpital Brugmann, byggður í „skálástíl“. Spítali þessi er mjög fullkominn, og hefir þar verið komið á 8 stunda vinnudegi hjúkrunarkvenna. Skiptingin er ekki eftir röð, en þykir yfirleitt gefast vel. Í vetur verður þar íslensk hjúkrunarkona, og vonast ég þá til að geta fengið nákvæmar upplýsingar um starfstílhögun hjúkrunarkvennanna á spítalanum, sem gæti orðið fróðleg til birtingar hér í blaðinu, því ég tel styttn vinnutíma eitt af mest aðkallandi málum hjúkrunarkvennastéttarinnar, hér sem annars staðar.